

Interpellasjoner

Saknr	Arkivsak	Tittel
25/6	25/2139-2	Interpellasjon: Oppheving av boplikt på Borøya, Sandøya og Lyngør
25/7	25/1347-5	Grunngitt spørsmål - KST okt: Kommunal rensing

Interpellasjon, Boplikt

Tvedestrand kommune står overfor viktige valg i møte med en ny tid. Samfunnsutviklingen går raskt – og dagens boligpolitikk må tilpasses en virkelighet der folk har større valgfrihet, digitale jobber og helt andre forutsetninger for hvor og hvordan de vil bo enn da boplikten ble innført.

Boplikten ble i sin tid innført med gode intensjoner. Men i dag er det lite som tilsier at ordningen faktisk fungerer etter hensikten. Det finnes ingen dokumentert sammenheng mellom boplikt og varig helårsbosetting. I praksis vet vi at mange eiendommer med boplikt enten står tomme, benyttes som fritidsbolig, eller har folkeregistrerte beboere som ikke bor der fysisk. Samtidig brukes unødvendige kommunale ressurser på søknadsbehandling og kontroll - uten at det gir nevneverdig effekt.

På Sandøya og Lyngør er det liten offentlig infrastruktur, og helårsbosetting krever stor grad av egeninnsats og privat tilrettelegging. Borøya har fastlandsforbindelse, men også her er det mange eiendommer som i praksis benyttes som fritidsboliger, uten at dette har svekket nærmiljøet eller lokalsamfunnet. Felles for alle tre områdene er at dagens regelverk ikke gjenspeiler den faktiske bruken eller utfordringene - og at boplikten fungerer mer som et symbolsk hinder enn som et effektivt virkemiddel.

Flere kommuner har de siste årene valgt å avvikle boplikten, helt eller delvis. Erfaringene viser at dette ikke fører til avfolking - tvert imot bidrar det til at eiendommer blir brukt, vedlikeholdt og satt i sirkulasjon. Det gir også enklere og mer forutsigbar forvaltning, og signaliserer tillit til innbyggernes egne valg.

Vi mener det er på tide at Tvedestrand gjør det samme.

Vi ber derfor ordføreren svare på følgende:

Er Ordfører enig i at boplikten på Borøya, Sandøya og Lyngør i dag ikke fungerer etter hensikten, og at den fremstår som et uhensiktsmessig virkemiddel?

Vil Ordfører ta initiativ til at det fremmes en sak til behandling i kommunestyret, med forslag om å oppheve boplikten i disse tre øysamfunnene?

Kan ordføreren sørge for at saken inneholder:

- Oversikt over omfanget av boplikt i de aktuelle områdene
- Antall fritakssøknader og konsesjonssaker siste fem år

- Faktisk bosettingsstatus, basert på folkeregister og bruk

- Vurdering av administrative konsekvenser og potensielle gevinster ved oppheving

Vi tror på en fremtidsrettet og fleksibel boligpolitikk – basert på lokal frihet, eiendomsrett, reell virkelighet og bolyst.

Tvedestrand, 29 September 2025

Henrik Münter, gruppeleder, Tvedestrand FrP

Ronny Sundsdal, gruppeleder, Tvedestrand INP

Birger Eggen, gruppeleder, Tvedestrand Høyre

Line Mørch, gruppeleder, Tvedestrand Venstre

.....

Svar;

Ordfører

Interpellantene spør om jeg er enig i at boplikten ikke fungerer etter hensikten. Da er det naturlig å se til konsesjonslovens formålsparagraf, som bl.a sier at '*.. eier og bruksforhold skal være mest gagnlig for samfunnet, blant annet tilgodese fremtidige generasjoners behov og hensynet til bosettingen.*'

Dette er altså bakgrunnen for begrepet boplikt.

Om vår boplikt er mest gagnlig for samfunnet kan jeg ikke uttale meg om.

Men den ble innført på Lyngør, Sandøya og Borøya ut fra at kommunen ønsket å hindre at eiendommer som bør brukes som helårsbolig blir brukt til fritidsformål.

Som ordfører mener jeg at vi ikke har klart å hindre nedgang og heller ikke klart å øke bosettingen på de øyene der vi nå har hatt boplikt de siste 13 år. Om det skyldes boplikten eller om det skyldes en mengde andre forhold, er usikkert. Men jeg vil tro at det er mange ulike forhold som spiller inn.

Nedgangen i befolkningen på Sandøya var på 50% fra 1950 til 2012 og på Lyngør var nedgangen på 64% i samme periode. Den gang var det ikke boplikt på noen av øyene. Det er vanskelig å måle effekten av boplikt, bla. fordi vi ikke har boplikt for nære slektninger. Det spørres videre om jeg vil ta initiativ til at det fremmes en sak om boplikt i kommunestyret. Jeg må først komme med litt historikk. I mars 2012 ble det nedsatt et politisk ad hoc utvalg i kommunene, med Erling Holm, Aasulv Løvdal og Geir Grimslund som medlemmer. Formålet var å evaluere bopliktordningen som vi da hadde. De hadde en omfattende prosess med klargjøring av lover og regler, fant frem tall som viste utvikling i forhold til bosetting, de gjennomførte møter, høringer, og det var avstemming blant Vel-medlemmer og grunneierforeninger.

Kommunen har omfattende dokumenter fra den prosessen. Vi har derfor et godt grunnlag, som ganske sikkert kan bygges videre på.

Jeg leser for øvrig i disse dokumentene at den lovbestemte boplikten med minst 50% døgnhvile for å oppfylle boplikten ble fjernet fra loven ved en revidering i 2009. Men folkeregisteret er vesentlig - uten at jeg skal gå inn på detaljer rundt dette.

Interpellantene stiller noen spørsmål som de ønsker informasjon om i en politisk sak.

Det som kanskje er minst like viktig er spørsmål om hva som er rettferdig og likebehandling av eiere av eiendommer ulike steder i kommunen. Eksempelvis er det rettferdig at bro-faste Borøya har boplikt, mens bro-faste Risøya ikke har det?

Og hva vil tjene kommunen best, - hva gir oss flest innbyggere, mest inntekter og best bomiljøer fremover?

Dette har ikke jeg et umiddelbart svar på. Jeg foreslår derfor at vi stemmer over om vi skal bestille en sak fra kommunedirektøren:

«Tvedestrand kommunestyre ber kommunedirektøren legge frem en sak i første halvår i 2026 om mulig oppheving av boplikten på Borøya, Sandøya og Lyngør. Saken skal inneholde:

1. Oversikt over dagens bopliktordning i kommunen, inkludert antall eiendommer med boplikt i de tre områdene.
2. Statistikk for de siste fem årene over antall fritakssøknader, konsesjonssaker og eventuelle dispensasjoner.
3. Bosettingsstatus basert på folkeregisteret.
4. Vurdering av administrative konsekvenser og potensielle gevinster ved oppheving av boplikten.
5. Forslag til prosess for videre behandling, inkludert behov for høring og involvering av berørte parter.

Kommunedirektøren bes også vurdere eventuelle rettferdighets- og likebehandlingshensyn i forhold til andre områder i kommunen.»

Votering

Ordførers forslag fikk 12 stemmer og ble vedtatt mot 11 stemmer.

FOR (12/ 23)

Fremskrittspartiet (2/2)

Ester Nordmo

Henrik Münter

Industri- og Næringspartiet (2/2)

Ronny Alexander Sundsdal

Yngve Larsen

Uavhengig (5/5)

Espen Gåserud

Einar Johnsen

Fredrik Grotle

Karen Synnøve Nilsen Waagestad

Knut Olav Nærdal

Høyre (2/2)

Marianne Landaas

Birger Eggen

Venstre (1/1)

Line Øvernes Mørch

MOT (11/ 23)

Arbeiderpartiet (5/5)

Olaf Trysnes

Ingrid Glende-Granerud

Monica Mostad Güttrup

Vidar Holmsen Engh

Inger Britt Ustad

Senterpartiet (3/3)

Lars Nicolai Løvdal
Morten Foss
Kåre Hugaas

Sosialistisk Venstreparti (2/2)
Eystein Bonnevie-Svendsen
Tove Hage Aargaard

Kristelig Folkeparti (1/1)
Liv Benedikte Damsgård Tomter

Grunngitt spørsmål

Kommunal rensing

Ordfører,

Jeg skulle tro at det er adskillig flere enn meg som er skremt av tilstanden til Oslofjorden og Skagerak. Kloakk og avrenning fra jordbruk tilfører vannet så mye nitrogen at sjøen snart ikke er til å kjenne igjen. Medieoppslag nylig om renseskandalen i Trondheim og at Sarpsborg får lov til å slippe urensset kloakk ut i Glomma i en 3-måneders periode mens rensesanlegget oppgraderes får oss til å undres hvordan situasjonen er her hos oss. Hvor gode er vi?

Så ordfører, hva er status på våre rensesanlegg sett i forhold til nåværende og fremtidige krav?

Tvedestrand SV

.....

Svar:

Ordfører,

I Tvedestrand kommune har vi to avløpsrensanlegg, ett i sentrum og ett på Gjeving. For tiden ligger begge anleggene under forurensningsforskriften kapittel 13, hvor krav til rensing er 90% reduksjon av totalt fosfor («fosforfjerning»). Gjeving rensesanlegg fikk godkjent ny utslippstillatelse i år.

Begge anleggene våre benytter samme rensemetode, som er biologisk-kjemisk behandling. Dette er en metode som tilfredsstillt kravene «ett trinn over» det vi faktisk har krav om etter nasjonal forskrift. Samtidig har vi utfordringer med innlekkasjer av regnvann, noe som gjør det vanskelig å unngå overløpsutslipp og overholde prosent-kravene i periodene hvor det regner mye eller er snøsmelting.

Om vi ser bakover har vi en god historikk med å overholde kravene over året. Anleggene driftes godt med gode resultater, men vi ser også at kapasitet i sommerperioden kan bli en utfordring i årene som kommer, da det stadig knyttes flere til anleggene.

Et nytt avløpsdirektiv er vedtatt i EU i 2025, og vi venter på implementering i norsk forurensningsregelverk. Når dette er klart vil vi vite hva som kreves i årene fremover. Det er likevel gitt signaler om at det vil bli krav om sekundærrensing (fosforfjerning + 70% BOF5-reduksjon (biologisk oksygenforbruk) + 75% KOF-reduksjon (kjemisk oksygenforbruk)) for våre anlegg, samt at det i tillegg er fare for krav om nitrogenrensing ved anlegget i sentrum. Enhet for vann og avløp driver for tiden med forberedende arbeider i forhold til fremtidige krav, slik at vi har den bakgrunnsinformasjonen vi trenger til å ta gode valg når de nye kravene kommer. Vi har blant annet gjort en pe-telling (opptelling av antall personer som har avløp innenfor rensesanleggenes «tettbebyggelse»), resipientundersøkelser i sjøen, måling